

Skubkane, dunderbøsse og tøndejagt på Fanø

En ualmindelig, dejlig bog har netop set dagens lys. For alle på Fanø med interesse for øens særlige kultur og livsformer, vil det være en meget interessant bog, og har man interesse for tidligere tiders særlige jagtformer på Fanø, er bogen et must. I Sven Thorsens nye bog om »Strandjagt. Den danske kystfuglejagt 1800-1950« fortælles et nu nærmest glemt stykke kulturhistorie. Strandjagten var i modsætning til andre »ædle« jagtformer temmelig ringeagtet; det var den lille mands jagt, men de forskellige jagtformer vidner til gengæld om både opfindsomhed og nøjsomhed, når det gjaldt om at skaffe sig et kærkomment supplement til ofte små indtægter.

»Strandjagt« beretter fra 14 forskellige lokaliteter rundt omkring i Danmark, således også fra Fanø. Her berettes der om opfindsomme jagtformer med skubkane og dunderbøsse, som var et storkalibret gevær, som muligvis havde sin oprindelse i harpungeværer fra tidligere tiders hvalfangst på Grønland. Skubkane og dunderbøsse blev brugt til den såkaldte veserjagt, som fandt sted på den fedtede mudderflade »æ Vesper« ude på vaden ud for Nordby og Halen. Da man havde en uskreven regel om, at en veserbøsse ikke måtte være mindre end kaliber 4, og da en sådan kunne være svær at skaffe, var det kun en lille kreds, der deltog i denne jagtform. Fangsten bestod som regel af pibeænder, og når op til 14 mand deltog i jagten, kunne de en sjælden gang være heldige at komme hjem med 160 ænder.

En anden specialitet fra Vadehavet og Fanø var tøndejagten, der bestod i at man ved ebbe vadede ud til en nedgravet tønde og vadede i land, når vandet igen steg. Tønden skulle være så rummelig, at der var god plads til jægerens knæ, når han sad på en spand nede i tønden. Når vejr, vind og tidevand var til det, skulle tønden øses tom for vand, hvorefter jægeren kunne sætte sig og vente på ænderne. Passede vinden, trak ænderne langs vandkanten, og der kunne skydes meget, men jægeren skulle forstå både at dukke sig og rejse sig på det helt rigtige tidspunkt. Det var desuden et både vådt, koldt og beskidt job, som omkring 30-40 jægere fra Nordby i 1950'erne og 60'erne tog del i.

Det er et imponerende arbejde, som Sven Thorsen, der oprindeligt er arkæolog, har udført gennem et årelangt indsamlingsarbejde og her bearbejdet til et meget læseværdig fremstilling. Godt at han fik det gjort og godt at 15. Juni Fonden, Velux Fonden og Farumgaard-Fonden har støttet udgivelsen.

Layoutet og de mange smukke naturfotografier kombineret med sjældne historiske billeder gør bogen meget indbydende. Med det omfattende materiale og og det fornemme udstyr kan en vejledende udsalgspris på 399,95 kr. bestemt ikke siges at være for meget. Bogen er udgivet af Gads Forlag, i stort format og 392 sider.

Per Hofman Hansen

Ib Pauli Berg fremviser her to dunderbøsser. Til højre er det den såkaldte »nuller«. Den anden er en dobbeltløbet kaliber 4 baglader. Lidt ualmindeligt, for veserjægerne brugte for det meste enkeltløbede forladere.